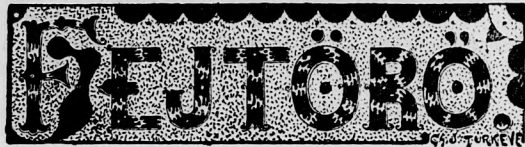

lyak; tekintsék a tanárt második atyjuknak és alkalmazzák a tréfát ott, hol annak helye van.

Jelige: Fejtörő az elme sportja.

Rovatvezető: Csiszár József.

Számtani kérdés:

Egy arithmetikai haladványban a 3-ik s a 7-ik tag összege 18, a 6-ik tag négyzete 121; mennyi az első tag, a különbség és az első 10 tag összege?

Földrajzi kérdés:

Mi a neve azon hegységnek, vagyis tulajdonképen keskeny dombsornak, a mely a Csazma felső völgye és a Dráva között terjed el?

Történelmi kérdés:

Melyik község az Kis-Küküllő megyében, a melytől a délkeletre elterülő síkon győzte le Báthory István 1575 július 8-ikán ellenjelöltjét, Békés Gaspárt?

Természettudományi kérdés:

Mi a neve azon eleveneket tojó feregnek, melynek kicsinyjei mindjárt világra jöttükkor hasonlóak az anyához? Veszedelemes féreg az emberi gyomorban, a hova ily féregtartalmú húsnak az élvezete által jut. (Rácz Sándor.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1899. szeptember 16.

A 35. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: 10 másodperc alatt. Földrajzi kérdés: Sirván. Történelmi kérdés: Potemkin. Természettudományi kérdés: Gatyás ölyv. Képrejtvény: Komoly az élet, vig a művészet.

Helyesen fejtették meg: Szalay Károly, Bujdosó József, Lichtenstern Béla, Wittmann György, Farmasy Antal, Buzáth Jenő, Borosnyay Oszkár, Gyárfás Gyula, Izsák Gyula, Acs Nagy István, Vadas Zoltán, Szeremley Császár Loránd, Jankó Béla, Puskás Endre, Bíró Endre, Barthonek Károly, Balkányi Kálmán, Litsék Zoltán, Zakár Lajos, Bartsch Sándor, Kemény Antal, Kehl József, Techet Károly, Csáthy Dezső, Wessely Imre, Lukachich Mihály, Novák János, Fortvingler Sándor,

Herczeg Dezső, N. Botka Andor, Scherz Alfréd, Berger Mór, Worlicsek Frigyes, Braun Andor, Miróczy Árpád.

A kitűzött könyvjutalmat, Lázár Gy. «Mária Lujza, a francziák császárnéja» cz. munkát Vadas Zoltán lye. VI. oszt. tanuló nyerte el *Selmeczbanján*.

SZERKESZTŐI TELEFON.

W. L. Megkapjuk azokat az értesítőkből. Köszönjük az ajánlatot. Sz. K. Halas. 1. Kaphatók 80 krért; 2. a ref. főgimnáziumban; 3. csak az 1898. évfolyam és az 1894-ik évfolyam, ez utóbbi 2 frt 50 krért. — M. S. Zsolna. Nem. — Sz. B. Székelyudvarhely. Kötve 6 frt, kötés nélkül 4 frt 80 kr. — Str. F. Hogyne! — K. Gy. Pétervárad. Az 1895. és 96. évfolyamból sem teljes példány, sem egyes számok nem kaphatók. Az V. évfolyamból megkaphatja a kívánt számokat, darabját 10 krért. — W. Gy. Föltétlenül lesz. — M. A. Brassó. 1899. okt. 1-én. — R. D. Szeretnők tudni, hogy az «Almok» című verset, mely 40-es évekbeli poétának munkáiból kopirozta? Fölteszi rólunk, hogy mi a hangjáról nem ismerünk rá e zöngemény ödsiságára, s azt hiszi, hogy ily keserű dalokat a «T. L.» hasábjain megjelentetnénk? Fialat ember, távozzék — s többé ne vétkezzék. — P. L. Nem lévén kezeink közt egy általános könyvkatalógus, annak a könyvnek az árát csak úgy körülbelül 2—2 frt 50 krra becsüljük. — Sz. Cs. L. Csurgó. A cikket esetleg közölhetjük, de csak úgy, ha az intézet fényképfelvételét megkaphatjuk. S. R. 1. Lehetetlen nekünk, a kik az egész ország ifjúságával vagyunk összekötöttekben, oly részletes bírálatot adni, a milyent Ön kíván. Hogy bírálni tanuljanak, arra való az önképzőkör. 2. A gyűjtött előfizetők száma szerint változik. 3. Minden megbízható, főleg VII., VIII. oszt. tanuló. 4. Kéziratokat — mint a lap élen olvasható — nem adunk vissza. — K. M. Buda-kesz. Kérjük a botok és labdák mintáit is.

Calderoni és Társa
Váci-utca 30. sz.

Ajánlanak a legnagyobb választékban legjobb minőségű iskolai rajzeszközöket 1 frt 50 krtól teljebb. Svajeci rajzeszközök Kern vagy Gysi gyártmányai. Richter-féle precísió rajzeszközök. Riefler vagy Kints-féle henger alakú rajzeszközök eredeti gyári áron.

Árjegyzékek bérmentve küldetnek.

REMÉNYI MIHÁLY
műhangszerész

üzletének jó hírneve biztosítja arra, hogy ott a legfinomabb hangszerek és húrok kaphatók. Specialis hegedű javításai, saját készítményű új új hegedűk, melyekről a legnagyobb művészek: Hubay, Popper, Gobbi tanár urak stb. igen elismerően nyilatkoztak, máris nagy tért hódítottak maguknak, mert az Operában, Zeneakadémiában és más művészek, régi hegedűjök helyett Reményi hegedűin játszanak, melyeknek a szakértői körök nagy jövőt jósolnak.

Ipartelepe: **Budapest, Király-u. 44.**
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. A Tanulók Lapjára hivatkozva minden vevő 10% engedményben részesül.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	FŐMUNKATÁRS:	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	Dr. RUPP KORNÉL	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 2 frt 40 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre... 4 frt 80 kr.	Megjelenik minden vasárnap.		Kéziratokat nem adunk vissza.

KAPU-NYITÁS.

Levél ösémhez.

A becsületes munkával, szorgalmas tanulással eltöltött tíz hónap után várva-vártad a jó megérdemelt pihenést, melynek azonban most szintén vége lön s téged a kötelesség szava ismét visszahí az azon szent falak közé, hol jövendő boldogságodnak alapját rakod le.

A mezőn a gazda most gyűjtötte be csürebé évi munkálkodásának s a jó Isten áldásának gyümölcsét: te pedig most fogsz újlag a munkához, ahhoz a munkához, melynek ideiglenes gyümölcsét a tanév végén s majdan az életben fogod élvezni, a végső öröm pedig akkor fogja dagasztani kebledet, ha a halál óráján elmondhatod majd: Megtettem kötelességemet!

Ugy bizony, légy kitartó, állhatatos a munkában, akkor biztos lehetsz az eredményről, mely csak jó lehet. Mily örömet fogsz érezni, ha felhasználasz minden alkalmat, mely eszed, szived, kiművelésére kínálkozik! Lehet-e nagyobb örömed, mintha látod jó szüleinket örömkönyeket hullatni, midőn szorgalmadról számolsz be? Jól mondja Deák Ferencz: «A szülők áldását nem azon szavak teszik, miket azok gyermekeik boldogságáért naponként elmondanak, mert hisz azt hálátlan gyermek fölött is elmondhatja velök a szülői szeretet, hanem azon örömkönyek teszik, miket a gyermekeknek jó erkölcsű, szorgalma és jelességei fakasztanak szemükből.»

A lanyhára ez a jutalom nem vár. Ő már csak akkor ébred öntudatra, mikor «proximus ardet Ucalegon.» Ha látja, hogy a sült galamb nem röpi szája, aggódni fog; a mi azonban nem segít. Ahhoz, hogy jó eredményt érj el, kitartó, pihe- nést nem ismerő munkára van szükség. Te az

év végén nem az utolsó harmadban, talán a vesző perczében kifejtett szorgalmadról nyersz tanáraidtól bizonyítványt, hanem azon munkáról, melyet az egész év folyamán mutattál fel.

Fogd fel és vésd szivedbe tehát, hogy mi a kötelességed! Jelszavad legyen: a nemes verseny a munkában, az engedelmesség Isten, szüleid s tanáraid iránt, kik mindnyájan javadat, boldogságodat óhajtják teljes szívükből. A henylést utáld, mert «olium est pulvinar diaboli.»

Szüleid, tanáraid tanácsát fogadd jó szíved, eljárásukat ne tedd bírálat tárgyává. Meg lehetsz, sőt meg is kell győződve lenned, hogy ők csak azt parancsolják, ami javadra szolgál. Ne szegődjél azokhoz, kik az iskola törvényét nem tisztelik. Könnyebb ugyan a parancsot áthágni, mint előtte meghajolni, de megfelelő jutalom is vár arra, ki kötelességének eleget tesz.

Eszed műveld, szived nemesítsd! Miként a fa addig hajlítható, míg gyenge: akként a te akarat-erőd, a te szived is csak ifjúkorodban, midőn az ész és szív jóra, rosszra egyaránt hajlik, képezhető. S miként a fa, ha megnő, kifejlődik, dacolni képes a viharral s minden veszéllyel: akként te is, ha a munkában magad megerősítéd s szived megnemesítéd, szilárdan meg fogsz állani azon a téren, hová a kötelesség szava, a munka hí.

Hallottad talán a Korhely Janesiről szóló példázatot, melynek végén tanulságul ez áll:

«Amit Janesi meg nem tanult, János lakolt érte.»

Használd fel a jelent s ne halaszd holnapra, amit ma megtehetsz. «A jelen, mint a nyíl, sebesen röppen el.» Mint a felhő, mint az álom száll egyik óra a másik után, s vádolni fog mind-egyik, melyet termékenyen fel nem használtál.

Hogyan is lehetnél oly könnyelmű, hogy el hagynád futni a munkára hívó időt, midőn «életed szebb örömeid és édesebb gyönyöreit, mondja Deák, a munkában fogod megtalálni... (mert)... csak munka fejtí ki és tartja fenn a testnek és léleknek erejét»...

Az Úr az embernek büntetésül adá ugyan a munkát, de *pihenőre* árnyékul adá a meglege- dettség fáját. Így a munka tulajdonképen nem lön büntetés; mert az embert, ki előbb nagyra- vágyó volt, meglegegetté tevé. Fogod magad is tapasztalni, hogy a munka nem büntetés; hanem épen az édesíti meg életedet.

Lehet, sőt valószínű, hogy munkában aka- dályra fogsz bukkanni; de az ne riaszson vissza, hanem csak dolgozzál kitartóan. Hidd meg, édes lesz a visszaemlékezés a fáradalmaakra, ha azokat majd később, mint emlékeket a multból szem- léled.

Ápold buzgósággal a meglegegettség nemes fáját, öntözd azt veritékes munkáddal, s örömmel fogod látni, mint nő a fa, mint terjed lombkoronája, mely téged, az alatta pihenőt, mint érdem- koszorú fog körülvenni.

Hodács Ágost.

KENYÉR ÉS BECSÜLET.

Regény az ifjúság számára.

21

Irtta Gaal Mózes. Illusztrálta Neogrády Antal.

— A doktor úr!...

— Ő bizony. Igaz, hogy mostanság nagyon ritkán jön el. Harmadik hete nem láttuk, de nekem elég, ha őt egy hónapban egyszer látom, ha csak egyszer hallom a hangját... Nagy úr lett bizony, még sem kevély. Most is mintha az «esztergályos» volna, a ki a gyárban dolgozik, de egy krajezárt sem fogadott el a barátjaitól.

Jolánka letette a himzést, tekintete elrévedezett.

— Ha te az én helyemben volnál, leánykám, elhagynád te őt?

Jolánka arca hirtelen lángvörös lett, azután sápadt... A szíve erősen dobogott, a szemébe két áruló könny szökött.

— No, lelkem, no, ne sirj! Lásd milyen ostoba vén asszony vagyok, most megint szomorúságot okoztam neked!...

Jolánka reá borult a néni vállára, átfogta nyakát mind a két kezével, úgy szorította, úgy csókolta, és mosolyogva rebegte:

— Nem, nem bántott meg!... Nekem ezek a könyvek igen jól esnek!...

A szép, jó leány boldogságában sirt. Hiszen az, a kit a néni olyan nagyon szeretett, oltárképe volt az ő tiszta, ártatlan szívének is.

Mindig hallotta a hangját, mikor a vén diófa alatt azon a szomorú őszi napon, így szólott hozzá: «én magát sohasem fogom elhagyni, meg- fogom védeni...» Nem hagyta el, megvédte őt. Titkon vezette az ő erős kezével, elhárított útjából minden göröngyöt, minden követ, virággal hintette be, gyógyította azt az iszonyú sebet, melyet az élet ütött gyermeki szívére!... Miért tette? Mivel érdemelte meg azt?

A komoly gyermek százszor felvetette ezt a kérdést magának és sohasem tudta megadni reá a feleletet.

Egyszer azt álmodta, hogy Sólyom János meghalt, s ő ott térdelt a ravatala mellett. Olyan szív- szagatóan kezdett zokogni, hogy Szivákné fel- rettent az álmából, s hozzá sietett.

— Mi bajod van, lelkem, szólj, mi a bajod?

— Ő meghalt!... Ő meghalt!...

Szivákné természetesen ezt az álmodat alkalmad- tán elmesélte a doktor úrnak. Úgy tartotta, hogy neki kötelessége mindent elmondani a kis árváról a doktor úrnak.

És bizony nagy jót cselekedett vele, mert Sólyom Jánost boldoggá tette vele. Az asszisztens- ből azóta egyetemi magántanár lett, szép őt szobás lakása volt az Erzsébet körúton, s minden nap száz ember fordult hozzá orvosi tanácsért. A kik nem ismerték, azt mondták, hogy bolond szerencséje van, a kik ismerték, azt mondták, hogy a sors igazságos, megadja mindenkinek azt, a mire tisztességes munkával reá szolgált.

Ez alatt két Sólyom fiú került fel újra Pestre. Pista beiratkozott a bölesészeti karra, mert enyedi tanár szeretett volna lenni idővel, Karesi pedig a technikára járt. Együtt laktak egy szobában a bátyjuknál, a ki minden költségüket fedezte, mert látta, hogy jó igyekezetű fiúk, s nem töltik léhán az idejüket.

A kornóezi doktor is kétszer volt fenn Pesten, hogy nagyhirű fiát meglátogassa. Örvendett az úri módnak, a nagy tiszteletnek, melynek fia örvend, s mind a két alkalommal két-háromszáz forintoskat kért kölcsön Jancsától, hogy a leányokat Fehérvárt zongorára is taníttassa, mert hát a leánygyermek tisztes neveléséről is kell gondoskodni.

Mindkét alkalommal szabályszerű adósság- levelet állított ki, s erővel is otthagya a fia író- asztalán.

— Megfizetem, Jancsi, meg én, mert ha Isten megsegít, néhány hónap múlva dúsgazdag ember leszek. Aranybánya kutatmányt vettem, azon a vidéken gazdag erek vannak, már a rómaiak kezdték művelni... Én értem a dolgot, s kár, hogy előbb nem fogtam hozzá.

Jancsi hagyta, hogy álmadozzék a jó öreg töméntelen kincsről, rengeteg gazdagságról, mert az ember addig boldog, a míg újabb meg újabb vágyai vannak.

— Csak aztán okatlan költségbe ne verje magát, édes apám! — figyelmezteté.

— Ne félj, majd olesón esinálom én ezt... Elad- juk, fiam, néhány százezer forint úti majd a marko- mat. Akkor mi is Pestre költözünk, házat veszünk. Oda kell majd Szi- vákné hugomnak is költöznie. Ejnye, no, hol is la- kik most az a jó asszony? Igazán meg kellene láto- gatnom.

Jancsi nagy za- varban volt. Nem akarta, hogy apja már most meg- tudja a Jolánka dolgát. Lesz erre még idő, ha a «kis árva» sorsa vég- képpen eldől.

— Már hogy Szi- vákné hol van?...

A Dunántúl lakik most, a bátyja kis birtokára költözött. Ott éldegél csendesen.

— Be kár, hogy nem találkozhatom vele!... Derék egy asszony volt; mulhatatlanul neki is juttatok a bánya-pénzből. Muszáj, hogy négy- ötezer forintot elfogadjon tőlem.

— Jóska, a mint hallom, jól viseli magát a dévai törvényszéknél? — kérde János, hogy más- felé térítse a beszéd sorát.

— Meg vannak vele elégedve. Még most is szeretne néha nagyokat mulatni. Nem hiába, a fiú nagyon intelligens, hamar összebarátkozott az urakkal. Hja, úrnak született, nem tehet róla.

János az édes anyjáról sem feledkezett meg. Szép díszkötésben elküldötte neki a könyveit, — azóta még kettőt írt — vett neki ruhát, s külön szép levelet írt neki.

Húsvétkor pedig — ez az utolsó, a negyedik évben történt — lement Jancsi Kornócra, szé- pen felpakolta az édes anyját, hoz- ta magával. Út- közben elmondot- ta neki a Jolánka történetét. Bősé- ges anyai köny- hullatások között hallgatta végig az édes anya fiának a vallomását, s alig várta, hogy azt a drága kis an- gyalt minél előbb megláthassa.

Csak azon nem győzött eléggé es- odálkozni, hogy mi- ért titkolta mind- ezt ennyi ideig?

— Hát tudja, édes anyám, meg volt annak is az oka — felelé János.

— Pedig ha el- hoztad volna hoz- zánk, bizony gond- ját viseltük volna mi is a te árvá- nak édes, nagy- lelkű, jó fiam.

— Nem lehetett. A leánykát még neveltetni kellett, aztán Sziváknét, a szegény elhagyatott asszonyt is boldoggá tettem vele.

— Abban már igazad van. Ó, hogy te minden embernek örömet tudsz szerezni, Jánoskám.

— Az nekem magamnak a legnagyobb öröm. Szivákné éppen az ebédet készítette, Jolánka pedig egy képet festett, a mikor János belépett az édes anyjával.

— DRÁGA KIS LEÁNYKÁM, IDE A SZÍVEMRE!

— Néni, tegye le azt a tepsit és jöjjön ölelje meg az én édes anyámat! — szólott a doktor úr ragyogó arccal.

— Jaj édes, . . . jaj lelkem! . . . Ó be szép ünnep ez! . . . Jolánka szívem, Jolánka, jere ki, jere! . . . Nézd, ki jött ide!

Szivákné nem csak az anyát, hanem a fiát is össze-vissza csókolta.

Jolánka lehajolt a Sólyom János édes anyjának a kezéhez, megragadta, az ajkához, a szívéhez szoritotta és úgy mosolygott, úgy nevetett, hogy a könyve is kicsordult.

— Drága kis leánykám, ide, ide a szívemre! . . . Ó te édes kis gyermek! . . . Te szép kis angyalkám.

Sólyom János nem nézhette tovább ezt a jelenetet. Bement a Jolánka szobájába, hát a mint a festő állványhoz közeledett, a kép, melyet megpillantott, belemarkolt még jobban a szívébe.

. . . Az öreg diófa alatt a friss sirhant, a fák levelei között átszűrődő napsugár is süt egy fiatal embernek az arcára, a sirhalmon pedig egy kis leányka térdel . . .

Nézte . . . nézte . . .

A régi emlékek mind megújultak a lelkében. A kéz, mely ezt a képet festette, mesteri kéz volt . . .

Szivákné hangja rázta fel merengéséből.

— Ez magának készül, lelkem, magának a nevenapjára . . .

Sólyom János megfogta az ő kis árvája kezét, s így szólott hozzá szeliden:

— Jolánka, meg van ön elégedve a sorsával?

Jolánka a Sólyom János édes anyjához simult, rebegeve, súgva mondotta:

— Ó volt az őröngyalom, . . . Ó . . . Ó! . . .

— — — — —
És ezek után vajjon ki fog esodálkozni azon, hogy Szivákné olyan ebédet készített, minőt még a király is ritkán eszik, s hogy az a két öreg asszony, s a két fiatal lény olyan nagyon boldogak voltak.

(Vége köv.)

Magyarországi Szent Erzsébet.

Képpel.

Csodatevő szent Erzsébet, az árpád-házi királylány, II. Endre leánya 1207-ben született Pozsonyban s Ó-Budán, a szent István által építai kezdetű s szent László által befejezett templomban kereszteltetett meg. Gyermekkora első éveiből, melyeket szegények iránt való jótékonságnak szentelt, ismeretes az átváltozott rózsák legendája, mikor a konyhából a szegények számára

kötényébe szedett ételkkel kimenve atyját találta szemben, s kérdésére megijedve, nem tudott egyebet felelni, mint hogy rózsát visz. És ime az ég szentesítette a kegyes hazugságot s a kötényben levő ételek mind rózsákká változának.

Még nem volt négy évesnél több, mikor a thüringiai Hermann, fia, Lajos számára megkérte kezét. Az eljegyzés meg is történt s Erzsébet Wartburg várába költözött, hol Lajos nővérével, Ágnessel együtt nőtt fel. Itt is kitünt alázatossága és istenfélése folytán.

1220-ban ment nőül Lajoshoz; mint hitves nem esekélyebb önfeláldozásnak és jámborságnak adta tanujelét, mint azelőtt. Szegényeinek maga vitte a ruhaneműket és élelmi czikkeket, a szokottnál még egyszerűbben öltözködött, önsanyargatásokhoz szoktatta magát s gyakran éhen kelt föl a dúsán terített asztaltól, mert nem tudta elviselni azt a gondolatot, hogy szegény alattvalóinak verejtékével szerzett keresményéből lakmározék. Egy alkalommal egy nyomorult, utálatos fejbajban sinlődő koldust magához vett, annak fejét ölebe hajtá és sajátkezüleg fűröszötte meg fejét és vágta le haját. Egy szép legenda elmondja, hogy más alkalommal, míg férje távol volt, egy bélpoklos gyermeket vett fel és fektetett ágyába. Lajost azonban valaki figyelmeztette, hogy neje őt is el akarja veszíteni, azért fektetett bélpoklost ágyába. A férj hazajön s ingerülten vonja szét ágya függönyeit, de mit lát? a bélpoklos helyett a megfeszített üdvözítő fekszik ágyán. A krónikás hozzátéveszi a csodálatos történet jélektani magyarázatát is, mely szerint ez azt jelképezné, hogy Lajos lelki szemei megnyilván, belátta, hogy az irgalmasságnak ily cselekedetei nem gáncsra, hanem dicséretre méltók.

Kórházat is épített Szent-Erzsébet a várába vezető hegyoldalon s oda rövid idő alatt huszonnolc beteget vett föl, kiket naponta meglátogatott és kiszolgált. Maga varrta szegényeinek ruháit, s a szegénység szeretete annyira ment nála, hogy egyszer, midőn szemeit kerülte az álom, megszólítá férjét: «Uram, ha nem untatlak, mondanék valamit». — «Beszélj édesem» bátorítá őt Lajos. «Én azt szeretném, — folytatá Erzsébet, — ha csak egy kis szántóföldünk volna s azután kétszáz darab juhunk. Te a földet mivelnéd, én meg a juhokat nyírnám.»

1221-ben atyja, II. Endre magyar király fényes küldöttséget menesztett a thüringiai udvarhoz, melyet Lajos illő diszszal akart fogadni, de aggodott, mert tudta, hogy neje diszöltöneit mind a

szegényeknek ajándékozta. Ámde kiderült, hogy a nyugtalankodásnak semmi alapja nincs, mert, mint a hagyományok mondják, a midőn a követség megérkezett, Erzsébet is belépett a maga szegényes ruhájában s ime a szegényes ruha egyszerre a leggyönyörűbb jáczintszínű öltönyté változott, vállait pedig soha nem látott szépségű kék bársony palást borítá, gazdagon behintve drágakövekkel, úgy hogy megjelenése egészen elvakítá a jelenlevők szemeit. Midőn férje magyarázatát kérde a csodás dolognak, Erzsébet szende mosolylyal felelt: «Ime, ilyeneket képes tenni az Úr, ha akar.»

De most súlyos megpróbáltatások kezdtek Erzsébetre nehezenni. Férje, Lajos, 1227-ben a szentföldre ment, s a láz ágyba döntötte. Rövid idei szenvedés után meg is halt s egyedül hagyta hátra hű özvegyét és kis árváit. Erzsébetet szívéig sujtotta a megrendítő csapás. S még ez nem volt elég; Henrik, Lajosnak gógós és rosszszívű testvére tudtára adta Erzsébetnek azt is, hogy nincs mit keresnie többé a várban. Éjnek idején, zord téli időben kellett elhagynia Erzsébetnek négy gyermekével a várat s mivel az új fejedelem azt is megtiltotta, hogy valaki befogadja, hiába kopogtatott Eisenach házáinak ajtáin. Egy sertésölba kellett meghuznia magát s megosztotta egy pappal sovány eledelét, hogy gyermekeit az éhhaláltól megmentse. A kikkel azelőtt jót cselekedett, most elfordultak tőle, s egy alkalommal egy szegény vén asszonnyal jött éppen szembe, a mint egy pallón átkelt. A patak közepén értek össze, s a vén banya nem akart előle kitérni, hanem a folyóba lökte. De a szent szenvedő szeliden száritotta meg nedves ruháját s a méltatlankodásnak egy hangja sem hagyta el ajkát. Háromnegyed évig küszködött így, míg végre értesült sorsáról nagynénje, Mathild, a kitzingeni kolostor fejedelemasszonya, s kocsit küldve érte, magához vitette, nagybátyja, Ekbert, babenbergi püspök pedig Bottenstein várat ajánlotta fel tartózkodásra neki.

Itt értesült arról, hogy II. Frigyes császár óhajtaná kezét megnyerni, de Erzsébet nem feledhette férjét, határozottan kijelentette, hogy hű marad hozzá halálában is.

Nem sok időre rá megfordult sorsa s Wartburgba is visszatérhetett. Henrik pedig visszabocsátá javait, de ő mindent a szegényeknek engedett át. Elhatározta, hogy önkéntes szegénységben fog élni. E végből Marburgba vonult, fából és sárból épített kis kunyhóba. Szintelen

darócruhát öltött és felvettette magát a Szent Ferencz rendjébe. És hogy önmegtagadását akadálytalanabban gyakorolhassa, anyai szíve is meghozta a legnagyobb áldozatot; megvált gyermekeitől. Fiát, Hermant a kreutzburgi várba vitette, idős leánya, Gertrud már ekkor el volt jegyezve a brabanti herczeggel, két kisebb lánya, Zsófia és Gertrud pedig a kitzingeni és altenbergi zárdába kerültek.

Ájtatossági buzgalma, önsanyargatását, alimizna-osztogatását, most még fokozottabb mértékben folytathatta, s csodatételeinek híre napról-napra szaporodott. De közeledett már az az idő is, midőn lelkét a teremőnek volt visszaadandó. Tudta ezt ő is, s örömmel látta közeledni halála óráját. Néhány hétig sinlődőtt megtört testtel kórágyn, s néha önkivüli állapotba esett s ilyenkor szolgálója, mint mondá, angyali hangokon hallá énekelni. Midőn magához tért, azt mondotta, hogy: «egy édes szavu madárka repült ide hozzám, s én is azzal énekeltem.» Nov. 18-án meggyónt s azután elhallgatott s «ime a jelenlevők, bár ajkait nem mozgatá, a legszívhezszólóbb hangokon hallák tőle az Úr dicsőségét zengeni.»

Másnap este felé közeledni érezve végperceit, így szolt: «Az idő betelt! közeledik a vőlegény, hogy menyasszonyát a menyegzőre vezesse.» Ezek voltak utolsó szavai s még e napon, 1231 nov. 19-én, életének 24-ik évében visszaadta lelkét teremőjének.

Mondják, hogy midőn meghalt, alig négy esztendő kis leánya, Gertrud, kit az altenbergi klastromban neveltek, álmából felriadva így szolt dajkájához: «Hallom a marburgi lélekharangot, bizonyosan most halt meg édes anyám.»

Holttestét nöcselédjei azon ruhába öltöztették, melyet maga kívánt, s négy napig hagyák kitéve. Negyednapon letették a sirboltba holttestét, melyen a halál semmi nyomott nem hagyott, sőt arca az egykorúak tanúsága szerint visszanyerte egykori redőtlen szépségét.

De az egyház sem hagyta feledésbe menni a szent magyar herczegnő emlékezetét. XVII. Gergely pápa őt már halála után a negyedik évben, még atyja, II. Endre életében a szentek közé igattatta s elrendelte, hogy ünnepét évenként nov. 19-én, halála napján megüljék. A szenté avattatás hírére a mainzi érsek a következő évben kivettette Erzsébet tetemeit koporsójából s ünnepeyes körmenetben hordoztatta körül Marburg városa utcáin. Egy millió kétszázézerre rugó

néptömeg gyűlt ez alkalommal össze Marburgban. A hagyomány szerint midőn a szent nő koporsóját felnyitották, pompás illat tölté be a léget s a tetem, bár öt év óta feküdt már a sírban, a feloszlásnak legkisebb jelét sem mutatá. Kezei keblén összekulcsolva nyugodtak. Szegényes ruháját, melyben eltemették, éjjel biborpaláttal cserélték fel, s a testet új ólom-koporsóba helyezték.

Hajnalban már oly tolongás volt a templom körül, hogy maga Frigyes császár is csak nehezen juthatott be. A császár, hogy mély tiszteletét kitüntesse, fenhagyta a koronát fején, de mezitláb és szőrcsuhában jelent meg. Maga is leszállt a sírboltba s megcsókolta a koporsót. Mikor pedig a ravatalra tették, felállott székéről, s koronáját e szavakkal tette Erzsébet fejére: «Miután életben nem koronázhattalak meg, mint császárnémat, megkoronázlak most, mint Isten országában uralkodó halhatatlan királynőt.»

Ezt a jelenetet tünteti fel *Kaulbach* nagyszerű képe. A tömjénfüstön át megtörő napsugár végig reszket a templomon s csak a miséző papok körvonalait mutatja. Legkedvesebb alak kétségkívül a képen Erzsébet kis fia, Hermann, ki meghatottságát holt anyja láttán alig képes visszatartani s könnyeit visszafojtani, míg idősebb nővére, Zsófia mintegy fölmagasztosulva látszik anyja szentségén, a legkisebb pedig, Gertrud, gyermeki kíváncsisággal néz körül, nem bírva felfogni a körüle történeteket. A háttérben áll a német rendkancellárja, Salza Hermann, arcán a törhetetlen akarat kifejezésével, nem messze tőle pedig Erzsébet sógora Henrik, arcán a megbánás tükröződik a szent nő ellen elkövetett gonosz fondorlatok miatt.

Pánt Istók ifjúkori viszontagságai.

Elbeszélés a *Tanulók Lapja* számára. 3

Elkezdett hát hangos kifejezést adni türelmetlenségének. Eleinte csak csendes morgás volt az, de fokozatosan erősebb lett. Pillanatnyi megszakitásokkal vagy félóra hosszát tartott a szeretetreméltó tehén bögése, nem kis gyönyörűségére a VII. osztály nagyreményű hallgatóinak, a kik az ablakon keresztül még látták is a bánatos állatot.

Kálócz tanár urat egészen idegessé tette a tehén kedélyállapotának ilyen hatalmas kifejezése. Hát még az, hogy az osztály tetemes része jobban figyelt erre, mint Cicero szónoki beszédének stílisztikai szépségeire! Eleinte csak az egyes figyelmetlenkedőket szólógatta, azután az egész

osztályt egyetemesen összeszidta. Erre felállott egy kis fiú az első padból s azt mondta, hogy nem lehet jól figyelni a tehénbögés miatt. Kálócz tanár úr ekkor úgy megharagudott, hogy csak annyi lélekjelenléte volt, a mennyivel a noteszét zsebre vágta, azzal vágatott a teremből, hogy a rakoncátlan tehenet elkergettesse.

No de Gunyits Pöcinek sem kellett több. Eddig a két társa felelt mellette, most jött rá a sor. Kapta magát, elővette a padból a «füstös»-t s hamarosan bevágta a következő két mondat fordítását.

Négy-öt percz múlva tért vissza Kálócz tanár úr, miután a pedellust elküldte a tehén eltávolítására. Ekkor aztán Gunyits Pöci a szó szoros értelmében elfújta a fordítást, sőt még Archiasról az «ókor eme remek költőjéről» is mondott egy pár épületes frazist, a mire Kálócz kifejezte megelégedését.

Igy végződött a sors beleavatkozása folytán a Gunyits Pöci harmadik felelete a latinból. Az óra végén aztán egy jeles tanuló, a ki — horribile dictu! — minden órára elkészül Ciceróból, nem épen gúny nélkül így szólott Pöcihez:

— Hallod-e Gunyits, most hálaáldozatot kellene bemutatnod a Szeleczkiék tehenének! Annak köszönheted a kettősödöt!

A körülállók elkezdtek nevetni, a mire egy másik szólalt meg:

— No én azt mondom, hogy ha a te helyedben volnék, még mindig többre becsülném a fehér riskónál a Szeleczkiék Mariskáját!

Ekkor hallotta először Gunyits Pöci a Mariska nevét. Pár nap múlva azután megmutatta valaki az utczán Pöcinek a kis lányt, a mint fürge léptekkel ment hazafelé a felső leányiskolából. Szép termetű, kerekkepű leány volt, a haja csinosan hátra fésülve, lehetett úgy tizenöt esztendő. Gunyits megvallotta magának, hogy ez a kis lány csakugyan takaros teremtés.

Ettől kezdve valami különös forrongás ment végbe Pöci barátunkban. Két nap múlva aztán, hogy, hogy nem, különös dologra határozta el magát.

Szerdán délután szépen kicsipte magát, aztán három óra tájban elment Szeleczki Bálint uram házába. Nem volt otthon senki, a min Pöci titokban egy cseppet sem búsult. Bemutatta magát s olyan képpel, mint a ki szentül meg van győződve arról, hogy a mit mond, igaz, — előadta jövetelének az okát. Úgy értesült, hogy Szeleczki úr a fiát taníttatni akarja a gimnáziumi tantárgyakból. Azért jött hát, hogy magát tisztelettel ajánlja erre az állásra.

Mariska erre mellesleg megjegyezte, hogy az édes apja annyival kevésbé akarja a fiát taníttatni, mert nincs is fia, mindazonáltal leültette Gunyitsot és csakhamar élénk társalgás fejlődött ki. Pöci még a tehénesetet is elbeszélte élénk színekkel festve, s ezen Mariska roppant sokat nevetett, lényegesen többet, mint a mennyit ez a história megérdemelt volna.

Mikoron Pöci uram egy félóra múlva eltávozott, nagyon közel állott ahhoz az állapothoz, a melybe a kallódi önképzőkör rendes tagjai rendszeresen bele szoktak esni. Hazament, útközben Lusztig H. L.-nél vett egy vastag füzetet s ettől a naptól fogva — naplót vezetett.

Szeleczkiéknél is történt valami. Mariska elővette az apját s hosszabb czirógatás közben előadta neki, hogy a magyar irodalomtörténetből kétszer rosszul felelt s a jobb osztályzat szempontjából czélszerű volna, ha egy instruktort fogadna hozzá. Bálint bátyánkat nem volt nehéz kapacitálni, kivált midőn Zsófi asszony is utalt a család becsületére, a melyet egy esetleges szekunda nagyon megrongálna.

— Hát aztán ki volna arra jó, te haszontalan fruska?

— A szomszédom, a Kopányiék Zsuzskája azt mondta, hogy van neki egy *unokatestvére*, aki nagyon jól érti az irodalomtörténetet.

— Hogy hívják azt, he?

— Gunyits Péter, 7. gimnazista.

— Nohát nem bánom, hanem aztán majd meglátom, mit hozol haza karácsonykor!

Igy történt, hogy szombaton délután Pöci urfi hóna alatt a Beöthy irodalomtörténetével ment el Szeleczkiékhez, hogy Mária kisasszonyt felvilágosítsa Apáczai Cseri János pedagógiai rendszéről. (Vitt magával egy pápaszemet is és azt mindig feltette, valahányszor Bálint gazda vagy a felesége betoppantak.)

A napló lapjai szépen teltek, sőt az irodalomtörténetben is eljutottak Rádai Pálig, a mint a «korrepetitor úr» Szeleczkinek referálta. S eljutottak volna Kazinczy-ig is, ha a második hónap végén nem történik egy sajnálatos esemény.

Szeleczki uram egy szép délután a feleségével együtt kikocsizott a tanyájára, megnézni, hogy nincs-e baja a hizóknak. Azonban, a mikor már a város végén hajtottak, meg kellett fordulni, mert a sorompója kulesát otthon hagyták. És — óh irgalom atyja ne hagyj el, — a mint hirtelen belép, Mariska és a korrepetitor csókolóztak, nem tudom pontosan hanyadszor, hanem a naplóban bizonyára meg van írva.

Erre Szeleczki uram éktelen dühbe jött s nem emelkedve fel a helyzet magaslatára, a kezében levő ostorral a szerencsétlen tanítót, a kin még a pápaszem sem volt rajta, addig ütötte, a míg végre kiszabadult s hanyatt-homlok elfutott. Ezalatt Mariskával Zsófi asszony végzett... Ezer szerencse, hogy a másik szobában s hogy nem kellett a a boldogtalan Gunyitsnak még ezt is végigszenvedni.

... Ennek a napnak estéjén történt, hogy Pánt Istók a következő levélkét kapta:

«Barátom!

Ha van még kebledben némi rokonszenv irántam, jöjj el *azonnal* hozzám! Szánalomra méltó

híved

Gunyits Péter Fál s. k.

U. i. Siess, mert meglehet, hogy ...»

Pánt Istók nem volt túlságosan meglepve vagy megrémülve, azonnal kitalálta, hányadán van Pöcivel. Lehajtotta tehát oszsonai kávéját, azzal ment a Holló-utczára. Méltóságos komolysággal lépett be az ajtón. Gunyits intett, hogy üljön le. A pár percznyi csendet a boldogtalan Péter törte meg e váratlan szavakkal:

— Mondj rimet erre a szóra, hogy *örökre*.

— *Ökre*, leveles *bögre* meg sok minden. De ha szabad kérdezni, ezért hívtál ide, hogy káden-cziát faragjak veled? Különben mi ütött hozzád, hogy eposzírásra vetemedtél?

— Nem eposz ez, szerencsétlen, hanem az én hatyudalom, — szól emelkedett hangon Gunyits Péter Pál. Azért hívtalak, hogy megkérjelek, vidd el ezt Ó neki, ha én majd nem leszek. Hanem most várj egy kicsit, még két versszak van hátra.

Istóknak nem volt mit tenni egyebet: hogy hamarabb elkészüljenek, segített a *hatyu-dal* megköltésében. Mire készen voltak valahára, előadta Gunyits a délutáni eseményeket, melyeknek következtében a revolverhez folyamodik. Pánt türelmesen végighallgatta s aztán ennyit szolt rá:

— Szamár!

Azután a világirodalomtörténetből vett példakal bebizonyította, hogy ilyenkor nincs helyén az öngyilkosság. Végre magas páthosszal így fejezte be szonoklatát:

— Nem, barátom, neked nem szabad most befejezni életedet, ma, épen ma, midőn javaslatomra az önképzőkör alapszabálymódosító segédbizottságába választottak. Neked élned kell tovább ennek a szent misszióknak!

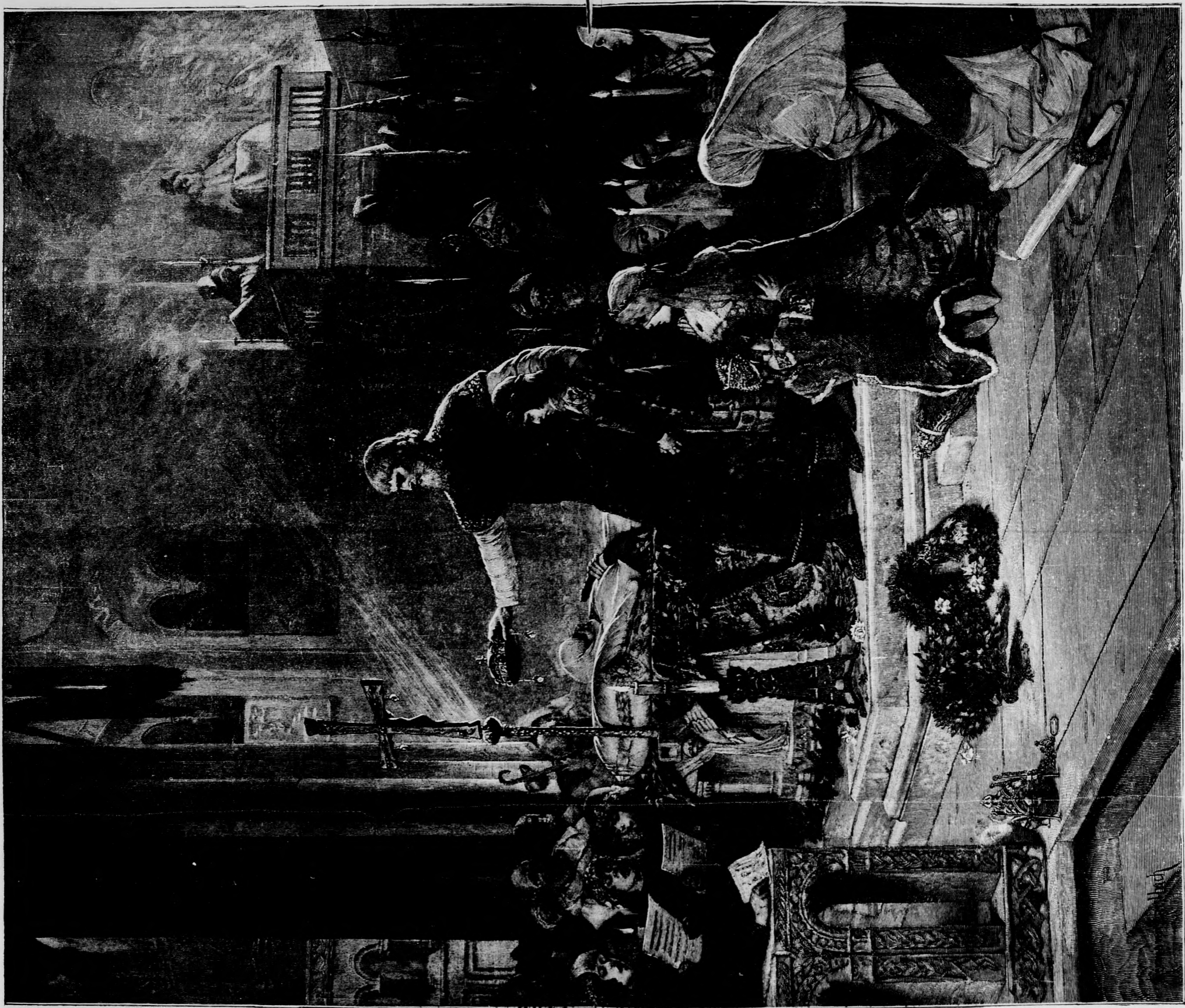
Ezzel az alapos érvvel sikerült levenni a lábáról s a késő éjjeli órákban azzal fejezte be naplójának három lapra terjedő LXXXIX. fejezetét, hogy «egy barátjának rábeszélésére életének rövid hátralevő részét egészen a *közpályának* szenteli.»

Ugyanesak Pánt Istókon múlt az is, hogy Gunyits Péter mindjárt másnap a böleseleti előtanból szekundát fogott, a mit egy olyan ember-től, a ki már a hatyudalát is megírta, — egy cseppet sem lehet rossz néven venni.

VI.

A Csokonai ünnep és következményei.

Gunyits Pöci, a mikor szíve hegedő félben volt, mind több és több barátjának beszélte el, persze a titok pecséte alatt, életének tragédiáját. Ennek folytán érthető, hogy az első héten már a VII. és VIII. osztály szélesen tárgyalta a tízperczek alatt ezt az eseményt. A czigarózás közben mind több és több érdekes dolgot tudtak felhozni, akadtak olyanok is, a kik a leányiskolába járó hűgok révén a másik «delinquens» oldaláról tudták megvilágítani az esetet, a mely arra volt hivatva, hogy hosszú ideig adjon anyagot a beszélgetésre,

SZENT ERZSÉBET MEGKORONÁZTATÁSA. — Kaulbach képe.

mig azután elhomályosította egy más nagy port felverő esemény.

Mert az önképzőkör Csokonai-ünnepét szabad eseménynek nevezni. Már minden előkészület megtörtént, a meghívók szétmentek, a tanári kar a legnagyobb helyiséget, a tornatermet rendelkezésre bocsátotta. Az iskolai pedellus már készítette a magyar ruhát, melyben az ajtónálló tisztét fogja betölteni. Minden megvolt, csak egy nem; s ez az egy — Pánt Istóknak a fekete nadrágja.

Tudni kell ugyanis, hogy a derék Istók az önképzőkör szavazatát a már említett Ferencz József-kabátban végezte, azonban olyankor mindig szürke vagy barna nadrágot viselt, úgy a mint a véletlen hozta magával. Hanem a Csokonai-ünnepen, a hol a város színe-java jelen lesz, ott nélkülözhetetlen a vígszavazónak a fekete nadrág. De honnan? Istók királyságokat ígért egy fekete pantallónért, de sehol sem lehetett kapni — potyára. Végre is írt levelet unokatestvérének, Andrisnak Sárospatakra s onnan megjött az örvendetes felelet, hogy a fekete nadrágot postára tette, csak aztán jól vigyázzon rá. Istókot meglepte ez a nagy készség, de nem törődött vele.

Nemsokára meg is érkezett a ruhadarab meglehetősen fényes és sáros állapotban, mindamellett Istók nagy örömmel fogadta s elhívatta udvari szabóját, Wolf Éliást s megbízta őt e díszes ruhadarab kifordításával és rendbehozásával. A mikor dőlben hazatért, újra ott találta a derék Éliást.

— Hát már elkészült?

— Dehogy kérem, dehogy, szolt a szabó s gúnyosan mosolygott, a milyen gúnyosan csak a szabók tudnak mosolyogni. Nem is fogtam a munkához, mert egy posztót nem szoktak kétszer kifordítani, ez pedig már egyszer ki van.

Istók komoran megtekintette a nadrágot s látta, hogy a szabó állítása való. Ezzel a nadrággal nincs mit kezdeni. Tekintve, hogy a dühös ember a világ kezdetétől fogva mindig ártatlanon töltötte ki a bosszúját, nem igen vehetjük rossz néven Istóktól, hogy elkeseredésében Wolf Éliást kiteszkolta a szobájából, a lelkére kötve, hogy többet ne tegye a lábát.

Fekete nadrág tehát még mindig nem volt. De se baj, gondolta magában, tulajdonképen nincs is arra szükség! Társainak jobb ügyhöz méltó dialektikával magyarázta meg, hogy ez a szavazat megköveteli az egyszerű ruhát. Úgy sem az a fő!

Végre felderült a nagy nap, a november 17-ét követő vasárnap. A tornaterem pompásan fel volt díszítve nemzeti színű posztókkal. A közepén a dobogó felett Csokonainak a képe díszlett. A közönség bőven gyűlt s ugyancsak volt dolguk a hihetetlen széles karszalagú rendezőknek, a kik rémületes sokat szaladgáltak.

Volt egynehány szomorú képű úr, ezek képeztek a notabilitást, mint a kallódi városi hatóság képviselői. Állítólag azért olyan szomorúak, mert szegényeknek télben-nyárban minden ilyen ünnepet végig kell ülnök.

— De hol van Pánt Istók? Hol marad, a mikor

neki kell szavalni? Kérdezősködtek többen, azonban Bató Gerő sietett őket megnyugtanni, hogy itt lesz. Csakugyan, mire az utolsóelőtti pont beveződött s a tapsolás megszűnt, a szomszéd teremből kilépett Istók és szilárd léptekkel haladt a dobogó felé.

Istók? De hát ő az? Igen, Pánt István a maga valóságában azzal a különbséggel, hogy a szája felett valami hallatlan nagy, piros, borvirágos orr ékeskedik. Általános bámulatot keltett s még meg se szólalt s már megkaczagatta a közönséget megjelenésével.

Emlékeznek önök nyájas olvasók az Orr ez. monológra? Bizonyára tudják, mennyi függ abban az előadástól. Nos hát, magánjelenet még nem tett olyan falrengető hatást, mint ez. Valahányszor ökölnyi orrára mutatott, ellenállhatatlanul kacagásra fakasztotta az egész közönséget. Csak egy ember volt komor: Harsay Nep. János. Az ünnep hőse kétségtelenül Pánt István lett.

Hanem megmondták már az ókor klasszikus költői, hogy nincs olyan gőz- és tükörfürdő, a melyben a melegkád mellett ne volna ott a hideg zuhany. Ez alkalommal a zuhany tekintetes Harsay Nepomuk János úr képében mutatkozott. Hétfőn délelőtt az előadás után Istókot audienciára hívatta, a mely az előszoba egy szegletében zajlott le. Harsay professzor úr meglehetősen izgatott volt. Az izgatottság ő nála császárszakállának rángatásában mutatkozott.

— Barátom, én magával nagyon nem vagyok megelégedve s ezen elégedetlenkedésemet az igazgató úr is osztja.

Pánt adta a naivot s megkérdezte jámbor arccal, hogy miért.

— Miért? Hát az ördögbe is, a tegnapi szavazatáért! Ön alásülyesztette az önképzőkör színvonalát. Miért viselt hamis orrot? Kítől kapta? Ki tette fel a képére? Mért nem kérdezte meg én tőlem vagy más komoly embertől, hogy illik-e az? Egyáltalában minek képzeli ön az iskolát és az iskolai ünnepélyeket?

Úgy belejött Harsay a szűró kérdések feltevésébe s olyan gyorsan pergett a nyelve, hogy Pánt a legjobb akarata mellett sem adhatott volna azokra sorban feleletet. Annyit megmondott, hogy a hamis orrot egy színésztől kapta, a ki *Sztrogoff Mihály utazása Moszkvától Irkutzkig* című szenzációs darabban a reportert adta s ugyanez alkalmazta az orrára. De védelmére semmit sem hozott fel.

Végre midőn a páthosz legmagasabb fokára ért, így fejezte be Harsay vádbeszédét:

— Nem, barátom, ez egy kőristától, egy ripacs-tól hagyján, de öntől, az önképzőkör titkáráról, (és ezt különös nyomatékkal ejtette ki) nem vártam.

Erre Pánt Istók meghajtotta magát s elment. Otthon aztán írt egy levelet az önképzőkör elnökéhez, a melyben röviden közölte, hogy közbejött akadályok miatt nem teljesítheti tovább titkári kötelességeit, állásáról lemond s a körből kilép.

Ó szegény szerencsétlen «közbejött okok!» Mi mindent követnek el a ti nevetekben!

A történelem királyokat említ, kik nagy lelki nyugodtsággal mondtak le, sőt nemrég egy minisztert is emlegettek, a ki bukása után egy perczel szó nélkül tovább tarokkozott, mintha semmi sem történt volna. De mi ezeknek a hidegvére a mi Istókunkéhoz képest?

Ő elővette az Iliászt és böles nyugalommal magolta a délutánra való «könyvnlküli»-t.

Hja, még csak egyszer felett görögből s az ember sohasem tudhatja . . .

VII.

Temetés.

Megnyugtató sietek közölni, hogy ebben a fejezetben nem épen koszorúkkal és négylovas gyászkoesival egybekötött temetésről lesz szó, mindössze azt a végtisztességtételt jegyezzük fel, a melyet a Pánt István titkárságának adtak meg az önképzőkör legközelebbi gyűlésén.

— Nohát én azt mondom, hogy akármit beszéltek, Istók mégis szerzett olyan érdemeket az önképzőkörben, a melyeket nem lehet eltagadni.

— Jó, jó, de a legutóbbi viselkedése, meg a lemondása, az nem állja ki a bírálatot!

— Már ugyan miért ne?

Ez a beszélgetés az I. C. osztály ajtaja előtt volt hallható, az önképzőköri gyűlés előtt pár perczel. A két vitatkozó Bató Gerő és Csankó Dezső volt. Ez erősen támadta az ex-titkár, a kit Gerő természetesen körömszakadtáig védelmezett. De nemsokáig tartott a vitaközlés. A pedellus csemetett két órára s a gyűlés megkezdődött. Deszkás József, a nagytekintélyű elnök, a ki hébe-korba szokott a helybeli napilapokhoz cikket beküldeni, megnyitójában megemlítette a titkár lemondását. A mint a nevet kiejtette, az egyik oldalon roppant éljenzés harsant fel, míg imitt-amott sűrű püsszegések hangzottak.

Legelőször is Gunyits Pöci állott fel, a ki most szónokolt először az önképzőkörben, mióta életnek nagy tragédiáját túlélte. Beszédében, a melyet a tetszés és nem tetszés nyilvánításai meg-megszakítottak, utalt a volt titkár érdemeire, tehetőségére és ajánlotta, hogy jegyzőkönyvi köszönetet szavazzanak neki.

Ezután Kópis Muki állott fel s általános derűséget keltett felállásával, a mi alatt azt kell érteni, hogy az ülőhelyre állott fel, hogy legalább némi részben látható legyen. De ha nehezen lehetett látni, annál jobban hallatszott a hangja. Úgy beszélt, hogy a beszéde akármelyik kortesvezérnek becsületére vált volna.

— Minek mondott le? Ez a lemondás és kilépés arculvágása az önképzőkörnek. Aztán még meg is köszönjük! Úgy-e?

Ez és hasonló mondások repültek a levegőben. De még ez mind semmi volt a következő szónoknak, Borsos Károlynak a borsos beszédjéhez képest.

Ez egy ambiciózus hetedik osztályos, a ki tömegesen szokott verseket beadni jeligés levél alatt. Gyenge szónok, de most látszott, hogy készült otthon a beszédére.

— Jegyzőkönyvi köszönetet akarnak szavazni Pánt Istvánnak? Miért? Talán azért, mert a jeligés leveleket akárhányszor felbontotta s aztán más kópertába zárta? Tisztelt önképzőkör, nem akarok neveket említeni, de ismerek egy embert, a kinek több rendbeli jeligés levelét felbontotta.

Erre irtózatos kacagás keletkezett. A Pánt-pártiak közbekiabáltak:

— Te voltál az, Károly! Ne beszélj a magad bajáról!

Borsos fülig pirult, aztán ingerülten leült.

Végre rákerült a sor a szavazásra. Felállással kellett szavazni, ámde mind a két oldalon tetemes visszaélésre jöttek rá. Olyanok is akadtak, a kiknek sohasem volt szavazati joguk. Az elnök tehát névszerinti szavazást rendelt el.

A hozzáértő emberek azt állítják, hogy nincs az a választás, a mely ehhez fogható lett volna érdekességben. A szavazás elején a Pántpártiak határozott többségben voltak, de már az M betűnél a többség teljesen leapadt s nagyon kétes lett az eredmény egészen addig, a míg Bató Cerő a VII. osztály mélyéből ki nem halászott egy rakás értékes gyöngyöt, értsd: 12 szavazót, a kiket mindenféle ígéretet által sikerült az utolsó perczen a jegyzőkönyvi köszönet pártjára hódítani.

Ezzel aztán eldőlt a szavazás sorsa. Pár perc múlva az elnök kihirdette, hogy «Pánt István volt titkár úrnak eddigi fáradságtalan működéséért hat szótöbbséggel jegyzőkönyvi köszönet és elismerés szavaztatik.»

Ezt a kijelentést taps, éljenzés, — másrészt meg abezugolás fogadta. Hanem abban az egyben mind a két párt megegyezett, hogy a következő pont, valami botanikai felolvasás előtt tömegesen kivonultak. Odakint Gunyits Pöci és Bató Gerő összetalálkoztak s melegen gratuláltak egymásnak a szép eredményért.

— Te, szolt hirtelen Bató, — engem csak egy aggaszt. Én a mai nap folyamán körülbelül hat embernek ígértem a jövő esztendőre önképzőköri elnökséget s ugyanannyit tettem meg titkárnak is.

— Azon sohase búsulj! Ugyanolyan fáradsággal akár a Károlyi gróf birtokát is neki ígérheted volna. De most menjünk Istókhoz!

VIII.

A Bató Gerő esőtje.

Bató Gergely a VIII. osztály legérdekesebb tanulóhoz tartozott; akár kötetes tanulmányt lehetne írni róla, olyan különös minden tekintetben a természete. Azt se lehet mondani, hogy a legszebb volt, de az bizonyos, hogy a csodálatos kék szemével elcsavarta egy időben a Storch-féle tánciskola leányövendékeinek fejét. A legesinosabb is ő volt az osztályban, bár a világrt se

lehetne gigerliséggel gyanusítani. Valami roppant okos sem volt, de volt magához való esze. Az meg bizonyos, hogy ha csak egy szemernyi ambíció szorult volna belé, hát önképzőköri elnök lett volna, ő azonban megelégedett a választmányi tagsággal.

De nem ezekről volt ő híres, hanem a gavallérságáról. Mindenkiné adott kölcsön, ha kért tőle; néha visszakapta, sokszor nem. Akármire kellett adakozni, ő nem húzta ki magát. Mivel pedig a hazulról kapott pénze nem volt mindig elegendő a gavallérságra, gyakran jutott bajba, hanem sokkal ügyesebb volt, hogysen benne maradt volna.

Természetes hát, hogy Bató Gerőt majdnem tejbe-vajba fürösztötték az osztálytársai, úgy szerették.

Történt pedig, hogy a karácsonyi vakáció előtt két héttel nagy vendégfogadásra készült a kallódi gimnázium VIII. osztálya. A csiksói maturandusok jelentették be 3—4 napi látogatásukat, a melylyel csak visszaadják a kallódiak kölcsönét, a kik tavaly voltak Csiksón. Természetes, hogy nagyszerűen kell őket fogadni. (Vége köv.)

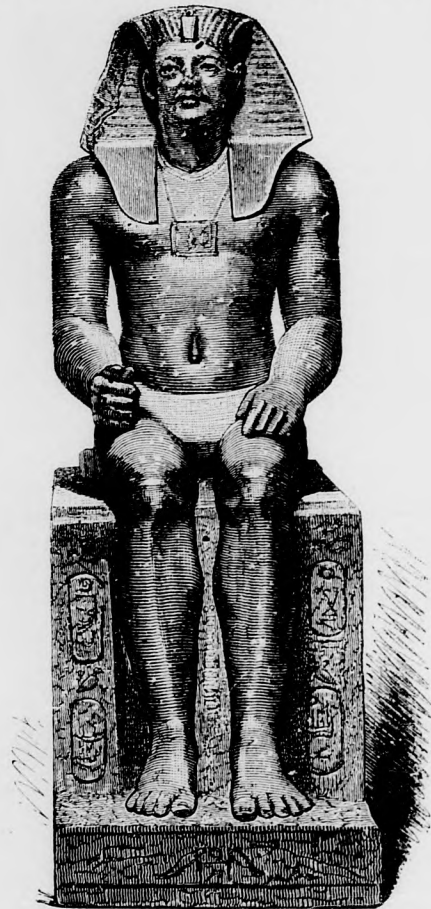
A THÉBEI TEMETŐ.

A leghiresebb régi temető. Leghíresebbnek mondhatjuk méltán, mert bár a földgömb minden részében, még Afrika belsejét sem véve ki, tártak fel újabbban a kutatók hajdankori nagy sírhelyeket, így hazánkban is, Keszthelyen, egyik sem volt oly nevezetes, tudományos és történeti szempontból, mint az a temető, melyet 1881-ben fedeztek fel Egyiptomban, a hajdani Thebe mellett, hol sok más nevezetesség között egyszerre *negyven* egyiptomi királynak a mumiáját találták meg, köztük a világhírű Rhamsesét.

Maga a *Rhamses* név egy fejezetet képvisel a világtörténelemben, rég elmúlt idők nagy emléket. *II. Rhamses* faraó több mint háromezer évvel ezelőtt élt Kr. e. 1400—1250 között, s az egyiptomi fejedelmek XIX-ik dinasztiájának volt leghíresebb tagja; oly nevezetes hódító a maga korában, mint sokkal később Nagy Sándor, Caesar, vagy I. Napoleon. Diadalmas fegyvere megfordult mindenütt az akkor ismert világ legszélsőbb határáig, a Földközi-tengertől az Indusig s a Fekete-tengertől Aethiopiáig. A görögök, s ezek után a biblia *Sesostris* név alatt ismerték. Emléke ezenkívül mesés nagy épületekben maradt fenn a Nilus völgyében. Várost építtetett saját nevével nevezve; ő ásatta az ösvilág legnevezetesebb csatornáját s többek közt egy óriási oszlopos palotát, melynek romjai között mai napig fenmaradt a nagy uralkodónak képünkön is látható kolossz-

lis szobra, mely egyetlen vörös gránitsziklából faragott ülő alak, az egyiptomi szobrászat legnagyobb emléke. Hatvanhat éven át uralkodott Egyiptomnak e legnagyobb faraója, s a történeti nyomok azt látszanak bizonyítani, hogy az ő dolgozó rabszolgái között voltak palotáinak építésénél a zsidók is, kik Mózes korában itt rabszolgák voltak.

A sors ironiája, hogy ennek a hatalmas fejedelmnek sírboltját tulajdonképp egy — macska fe-

II. Ramses óriási szobra a bulaki muzeumban.

dezte fel. Történeti emlékekből és papyrus-feliratokból rég ismerték már nevét, de sem a sok ezer ismert mumia között nem találtak reá, sem a gúlákban nem került ki az ő mumiája. Egy sziklaoduban elrejtve hevert s ott vezetett nyomára egy macska, mely a rejtett oduból véletlenül egy vászondarabot hozott ki. Akkor, a mikor ez történt, már az egyiptomiak is tudták a régi papyrusok értékét; azért eltitkolták a leletet s csak egyes darabokat adtak el egyenként az euró-

paiaknak. Végre egyik vallomást tett s annak nyomán az egyiptomi kormány megbízásából *Brugsch* Emil, a jeles egyptologus, 1881 július 4-én elment a lelet helyére. Thebe nyugati részén a Derr-ell-Bahri rom mellett, hol a Hatason királynő által épített s képünkön is látható palotaszzerű rom van, merdek mészkőszirtek által egészen elrejtett helyen volt a földalatti sírkamara. Kötelek, gerendák és csigák segítségével ereszkedtek le a mintegy 46 lábnyi mélységbe, hol több kisebb-nagyobb üreget és folyosót találtak, zsü-

később papyrus feliratok is igazolták, hogy az egész temetkező hely a XXI. dinasztia Ammon papjainak rendeletéből hevenyében készült s oda rejtették el a régi faraóknak tetemét, mivel abban az időben már nagyon elszaporodott a halott-rablók száma, kik a faraók ismert sírboltjait feltörték. Nem lehetetlen, hogy, a mint Attila temetéséről mondja a hagyomány, a temetkezés munkásait itt is megölték; így a hely is feledésbe merült s csak most, több mint háromezer év múlva fedezték fel azt véletlenül, megezárolva ily

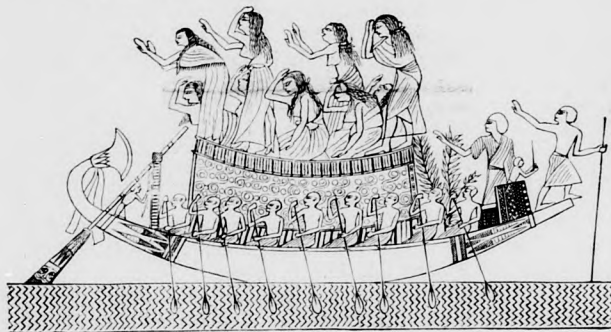

Íródeák. Ládáján festéktartó, az előtt az íráshoz szükséges írőszekők.

Íródeák. Szerszámládáján festéktartó és vizes edény.

Özvegyasszony, a mint férje mumiáját sírva átöleli.

A lakoma után ittasan elhurezolt férfiak.

Halotyszállító hajó útja a halottak városa felé. A födélzetén sírató asszonyok jajgatnak.

A száj- és szemnyitás szertartása, melyet a Sam pap és a halott fia hajtanak végre a mumián. A mumia mögött védőleg áll Anubis sakálfejű alvilági isten.

A LEGHIRESEBB RÉGI TEMETŐBŐL. (Képek a hajdankori egyiptomi sírokból.)

folva koporsókkal s más emlékekkel. Háromszáz arabbal két teljes napon át dolgoztatott *Brugsch*, míg a tömérdek emléket napfényre hozta s aztán a Kairó mellett levő nagy bulaki múzeumba szállíttatta. Többek közt 3700 Osiris-szobor, 40 kanopa s mintegy 100 faláda volt ott a koporsókon kívül, telve becsesebbnél becsesebb emlékekkel. A mumiaik csaknem kivétel nélkül sérületlenek voltak s némelyik oly érintetlen, mintha csak tegnap göngyölték volna takaróba. Valamennyit virágkoszorúk és lótosz-szirmok borították, melyeknek színük esodálatos módon épen maradt egész a mai napig. Minden jel arra mutatott s

módon a régieknek azt a jámbor hitét, melyen a mumia-készítés is alapult, hogy t. i. a vándorló lélek a halál után háromezer évvel ismét visszatér régi porhüvelyébe.

A tudományra nézve mindenesetre kimondhatatlan nagy becsű ez a fölfedezés. A bulaki múzeumban, melyet a lelet után meg kellett nagyobbítani, a tisztviselők és szaktudósok az azóta elmúlt egy évtized alatt folyvást és főképp az itt talált emlékek tanulmányozásával foglalkoznak, csaknem minden év új meg új nagyszerű fölfedezéseket hoz napvilágra: így ma már egészen más színben látjuk Egyiptom régi történetét, a 3000

évvel ezelőtt élt nemzedékek életmódjáról ma már meglehetősen tiszta ismeretünk van. Képek és szobrok, melyekből egy párt bemutathatunk, világosan elénk tüntetik az iródiákok, a királyok és rabszolgák alakjait, a vallásos életet, melyek közt különösen érdemes megfigyelésre a végső ítélet képe, hol a sakálfejű Anubis istenség mérelegre teszi az elhunytak lelkét és szívét, hogy megtudja méltók-e azok az üdvözlésre. Látjuk továbbá képeinken a mumiák tova szállítását a halottak városába, sirató asszonyok kíséretében, a halott megáldását a papok által a száj és szem megnyitása szertartásával, a lakodalmi vendégség rajzát, a részeket tovaszállítását és más, az akkori élet ismeretére vonatkozó tárgyakat.

(Vége következik.)

DIÁKSZÓLÁSOK.

(Gyűjtések a magyar diáknyelv szótárhoz.)

Derék hiveink gondoskodnak róla, hogy a magyar diáknyelv kincse egyre jobban kiaknázassék. Újabban számos adalékot kaptunk az ország legkülönbözőbb helyeiről, melyekkel Dobos Károlynak a «Tanulók Lapja»-ban és külön könyvalakban is megjelent munkája szépen meggyarapodik. Rendre közöljük ezeket a jóízű gyűjteményeket.

Körmöczbányán a következő diákszólások dívnek: **Kreppal** = az öskörmöcziek csúfneve; **köszörülni**, **szikrát csalni**, **meleget fejleszteni** = akkor mondják, ha valakit a balkézrel átfognak, t. i. a fejét és magához szorítanak, meg a másik két tenyerével dörszölik a fejét; **záptojás** = rendetlen gyerek; **lefiltálni** = valakit vitában legyőzni; **petrás** = petroleum; **kicsiny a rakás** = akkor kiabálják, ha két birkózó a földre esik és a többiek halomba vetik magukat a két birkózóra; **czukasz**, **végrendelet**, **gyökvonás** = ha az embert két fiú a kezénél megfogja, a másik kezét a nyakára illeszti és így húzza; **fedezni** = felelés alatt az előtte ülő háta mögé bújni, hogy a tanár meg ne sejdítse a drukkot; **tud olvasni**, **jó szemé van** = ha felelés alatt a diák belenéz a könyvbe; **Ephialtes** = árulkodó diák; **kőbányai kétlábú**, **puki** = kövér diák neve; **kampa**, **gyertya**, **fenyő**, **egyenes** = ha a lapdát merőlegesen verik a magasba; **hasas** = a lapda alacsony kiütése; **földönfutó** = ha a lapba csak a földön gurul tova; **inspector** = a hetes gúnyneve; **hatziblat** = a ki buta ábrázatú; **nyaczi**, **hatezi** = nyakleves; **bosnyák** = vörös hajú gyerek; **rongyszedő** = a flótás neve a bandában; **fülesbagoly** = nagy fülű diák; **brugonczius** = alumneumi diák; **szent ló** = a négyes; **szent lovat kapni** = négyesre felelni; **koromló** = a kávé neve; **megcserez**, **kicserez** = elverni; **szarkaláb** = elrontott mértani rajz; **négyesfogat** = a négyes csúfneve év végén; **kötőfék** = szintén ily értelemben. (Gyűjtötte Singer Gyula.)

A **kalocsai** diáknyelvnek ezek a járatosabb szólásai: **Zityót**, **brügöt v. bitőfüt fogni** = négyest kapni; **tök alsó** = pedellus v. i. iskolaszolga; **spézi** = minden, a mi rossz; **garcsi** = cigarettadarab; **csokasz** = birkaprikás; **répancz** (répászdász) = képezdész; **gymnastikál** = a ki felelés közben izeg-mozog;

megadta neki Bogrács = a ki rosszul felel; **gereblyézni** = a latin és göröghez praeparatiót készíteni; **csuszszi** = öröm kitérésének netovábbja; **lafutyol** = mohón eszik; **csaperli** = kis diák; **strájkolni** = összebeszélvén nem tanulni meg a leckét. (K. J.)

A **lévai** diákok között mondják: **Czaftangol**, **farczangol** = csavarog; **gyászt érez** = érzi, hogy felszólítják; **gyásza van** = szekundában áll; **érti a csziót** = a hazudást; **ellisztel**, **elférczel** = elszökik, odébb áll; **kuss banda** = hallgass el már; **brancs** = kompánia; **beadta a kulcsot** = beszekundázott; **pipa**, **kapacs** = jó madár; **malaczhóhér** = hentes. (Gyűjtötte Czeczko Lajos.)

A **soproni** főreáliskolából kaptuk: **Belső titkos tanácsos** = laboratoriumi szolgál; **fogadd legfőbb ki nyomatot** = gratuláció, ha valaki négyesre felel; **kinzoterem** = kémiai laboratorium; **kikeczenegni** = egy tételt levezetni; **kniepeisz** = nádpálcza; **lepaszolt** = a ki kalkulását elrontotta; **nagy gyáros** = ki másoknak dolgot csinál; **opera-énekes** = a ki a templomban nem énekel; **rőfös inas** = a ki szombaton nem ír; **utazás** = helyre menés felelés után. (Gyűjtötte Techet Károly.)

A **budapesti** ref. főgimnáziumban használatban vannak: **Srácz**, **poczok** = I. gimnázisták; **hivigölni** = verekedni; **abvilágba favolni** = a pinceszébe verekedni menni; **staubolni** = cigarettázni; **meztizenhármalni** = az óráközök elmúltával a betódulók között minden tizenharmadikat elverni; **sztemölni** = futni; **ibizdd ide** = add ide! **buger** = ostoba; **marbek** = számár, hülye; **csókázni** = papírral dobálni; **fuszizni** = focizni. (Lám, magyarosodunk!) [Gyűjtötte Bartus Zoltán.]

A **nagybányai** diáknyelv leghasználtabb műkifejezései ezek: **Lófolni**, **limelni**, **gyaszolni** = futni; **kujelni** = enni; **pielni** = inni; **skaffer** = cigarettapapír; **eltángálni** = megverni; **gyengét csipni** = szekundát kapni; **pénzióba rakni** = megfogni egyik kézzel valakinek a kezefejét, másikkal meg a nyakát és addig szorítani az így «penzionált»-at, a míg fáj dalmában föl nem jajdul; **krumplizni** = valakinek háttal úgy neki ugrani, hogy az illető felbukjék. (Gyűjtötte Stetz László.)

Az **aradi** keresk. akadémiában szélteben ismerik, hogy: **dirigó** = director; **lutrizni** = midőn a tanár az osztályzó-könyvet egyszerre felcsapva hív ki; **brüge** = szekunda; **speiczettli** = inté-czédula, mit az elégtelen felelet után küld a szaktanár a szülőnek. (L. B.) Végül a **csiksomlyói** gimnázisták a kis diákok (és a sakkjátékban a parasztot) **fiká**-nak nevezik.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A **szónoklás legnagyobb mestere**. A szónoklat minden szabad népnél virágzik. Az angolok, a francia forradalom, a magyar társadalmi átváltozás korszakai kitűnő szónokokkal díszeskednek. De van egy szónok, kinek neve az újabb kor legnagyobb szónokaira szállt dicsőségképen, a legnagyobb magasztalásul. Az ó-kor szónokának neve ez, a legszabadabb föld fiáé, Hellas szülötté: Demosthenes. Beszédeiből semmi sem maradt ránk, csak hatásuk nagyságával mérhetjük művészetének erejét. Demosthenes ékes-szólásának varázsával megfordította Hellas rendjét. De a szónoklaton kívül más valaminek hatalmát is hirdeti. Az erős akarat példaképe ő. S az akarat a

legnagyobb erő, a legnagyobb hatalom. Dadogónak született, s vállait mindig fölraggatta. Le akarta győzni a természet és szokás hibáját, s volt rá eszéke: az erős akarat. Kavicsot tett a nyelve alá, szöveget vert a falba válla fölé, s úgy kezdett beszélni. Később túlkialbálta a tengert. S a püpos dadogóból Görögország legnagyobb szónoka lett. Ezen az eszményi példán bátorodjanak a mi dadogó nyelvű diákjaink is.

Életét és munkásságát érdekesen rajzolja a Nagy Képes Világtörténet 36. füzetében dr. Gyomlay Gyula. A nagy mű vételei föltételeit gyakran közöltük már előbbeni számainkban.

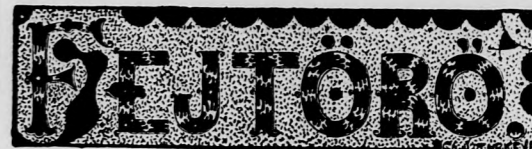
AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Az első önképzőkori hír. A **hódmezővásárhelyi «Petőfi-önképzőkör»** a diákság összejövetelével mindjárt megkezdte a szervezkedést, s a szép számmal jelentkező tagok már e hó 6-án megtartották az alakuló gyűlést, melyen csaknem mindenütt egyhangulag megválasztották a tisztviselőket a következőképen: elnök lett Szeremlei János VIII. o. tan.; titkár Diószegi László VIII. o. t.; jegyző Szabó Gyula VIII. és Rácz Sándor VII. oszt. tanulók; pénztáros Tompai Ferenc VIII. oszt. tan. és könyvtáros Barkász Ernő VIII. o. t.

A világgjáró diák. Debreczenből írja tudósítónk: A debreczeni főgimn. VII. osztály egyik növendéke **Erdei Károly**, a ki június 20-án indult el Rómába s oda július 27-én meg is érkezett, szept. 1-én, este haza jött Debreczenbe. A 72 napig tartó hatalmas út nagyon megviselte a derék ifjú ruházatát, de nem a testét, nem a lelkét! Jókedvvel jött haza, tapasztalásokkal gazdagon. Most már alig győzi mesélni átelt kalandjait köréje csoportosult társainak. Tanárai is nagy elismeréssel fogadták. Erdei jó szálás fiú, hatalmas lábakkal, a minek már is sokat köszönhet; arca napbarnított, kivált mostanában. Tavaly a Tatra vidékét járta be, jövőre Párisba szándékozik, szintén gyalog.

Egy nyugalmazott tanár ünneplése. **Gaál** Endre halasi nyug. igazgató-tanár 44 évi tanári működése s nyugalmába vonulása alkalmából a volt tanítványok Halason folyó hó 9-ikén a városház nagy termében búcsú-ünnepélyt rendeztek. A helybeli tanítványok nevében dr. Babó Mihály városi főjegyző üdvözölte az ősz jubilánst, ki egyuttal egy 1400 koronáról szóló alapító levelet is adott át; a vidéki tanítványok nevében pedig Haus József ügyvéd szólott. Ezután az ősz jubiláns megható szavakban köszönte meg tanítványai háláját. Délben tiszteletére társas ebédet, este pedig táncmulatságot rendeztek.

Alakulások. A **pozsonyi** áll. főreáliskola önképzőköre folyó hó 10-én délelőtt 9 órakor tartotta alakuló gyűlését, a midőn is alelnök Staindl Mátyás, titkár Karchesz Ödön, pénztáros Friedrich István, főjegyző Waltmann Fülöp, háznagy Teisz Szigfried lett. Végül a bizottságot választották meg. — A **dévai** áll. főreáliskola «Salamon Ferenc-önképzőkör»-e szeptember 9-én tartotta alakuló gyűlését. A VII—VIII. osztály 50 növendékéből álló kör tisztikara Schuber Mátyás tanár úr vezetése alatt következőleg alakult meg: elnök Szöllőssy János VIII., titkár Pawlas József VIII., zene- és énekkari elnök Gellért Jenő VIII. o. tanulók, jegyző Engel Dávid VII. könyvtáros Jaszenovics Géza VII., pénztáros Glück Adolf VII. o. tanulók.

Jellege: Fejtörő az elme sportja.

Rovatvezető: Császár József.

Számítási kérdés:

Egy derékszögű háromszögben, melynek alapja 12 m., magassága 8 m. az alappal párhuzamos vonalat kell húzni olyképen, hogy a levágott háromszög területének viszonya a trapez területéhez olyan legyen, mint 7 : 9. Az alaptól mily távolságban kell a párhuzamost húzni s mily hosszú az egyenes vonal?

Földrajzi kérdés:

Mi a neve azon Kisküküllőmezei fürdőnek, melynek jódos-sós források erdőktől és szőlőhegyektől szegélyezett völgyben fakadnak? A fürdőház előtti több medencéből szénsavas gáz tolu ki, a vizet hullámzásban tartva.

Történelmi kérdés:

Hogy hívták azt a görög bölcsezt, a ki Athénben 20 évig volt Plato tanítványa, majd pedig Nagy Sándor nevelője? Az athéniak Nagy Sándorral való barátsága miatt gyaanus szemmel nézték s midőn a macedon-ellenes párt jutott diadalra, vallástalansággal vádolva Chalcisba futott s ott is halt meg. Plato idealizmusaival ellentétben, a realistikus bölcsezetnek ő volt a megalapítója.

Természetrizai kérdés:

Mi a neve azon madárnak az úszók rendjéből, melynek csőre hosszú, közepén hirtelen térdalakban megdől? Nyaka és lábai igen hosszúak s vékonyak; tengerpartokon él; magas iszapból készült fészkein lovagolva ül és úgy költ.

Számítási.

1. 6. 2. Női név
4. 11. 8. Számnév
10. 7. 3. 9. Rövidített női név
- 1—11. Középkorai tantárgy

Koczkarejtvény.

ü	ü	ü	ü
ü	ü	r	r
gy	gy	gy	gy
e	e	s	r

A koczkákban a betűk úgy helyezendők el, hogy balról jobbra s felülről lefelé olvasva ugyanazon szavakat adják.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1899. október 1.

A megfejtők között két könyvet sorsolunk ki.

A 36. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: A középár = 1813 korona.
Földrajzi kérdés: Cimberek. **Történelmi kérdés:** Janku Ábrahám. **Természettudományi kérdés:** Puma (felis concolor.) **Képrejtvény:** Csak akkor szeretünk valakit, ha hibáival is rokon szenvedünk.

Helyesen fejtették meg: Schwarcz Gábor, Szécskay Dezső, Dragovits István, Blumberg Alfréd, Lissem Sándor, Jenei István, Fejes István, Hilberth Gusztáv, Faragó Sándor, Ács Nagy István, Polnitzky Leo, Granitz Géza, Schenkenberger József, Techet Károly, Bartsch Sándor, Wittmann György, ifj. Izsák Gyula, Glósz Ödön, Ember István, Zomody József, Vadas Zoltán, Botka Andor, Pais Dezső, Szabó Ferencz, Kohlheb Péter, Ehrenfeld Dezső, Sebők Dezső, Unger Károly, Kehl József, Buzáth Jenő, Borosnyay Oszkár, Szenyovszky Ferencz, Laufer Rezső és Ödön, ifj. Bujdosó József, Csáthy Dezső, Szalay Károly, Lukachich Mihály, Faix Károly, Miróczky Árpád.

A kitűzött könyvjutalmat, Kalidásza «Sakuntala»-ját Schwarcz Gábor főreáliskolai VIII. oszt. tanuló nyerte meg Pécsen (Széchenyi-tér 7.)

SZERKESZTŐI TELEFON.

Előfizetőinkhez! A «Tanulók Lapja» hatodik évfolyamának ez az utolsóévi száma. A jövő számmal bezárjuk évfolyamunkat és október 1-jén **hetedik esztendőnkkel** kezdjük meg. A változást cél szerűségek okok kívánták. Méltó és szükséges dolog, hogy az iskolai élettel annyira összefonódott «Tanulók Lapja» megjelenésében is az iskolai élettel simuljon. Kezdődjék évfolyama akkor, mikor az iskolák kaput nyitnak.

Jövő számunkban közöljük a **hetedik évfolyam** programját. Addig is arra kérjük kedves híveinket, kezdjék meg az ajánlás, előfizetés-gyűjtés művét már most; toborozzanak mentül több hívet zászlóink alá.

B. J. Ujvidék. Jutalomkönyv gyanánt megyen Kalidásza «Sakuntala»-ja. — **Luspay Sándor** budapesti főgimn. tanuló képes levelezőlapokat szeretne váltani kollégáival. Címe: VIII., Tavaszmező-utca 17. sz. — **Sz. Cs. L.** Csurgó. 1. A kolozsvári kath. főgimnázium önképzőköre. 2. Ahhoz, hogy minden önképzőkör nyelvészeti vitatkozásokkal is foglalkozhasson, előbb az lenne szükséges, hogy mindenütt meghonosítsanak a **vitatkozási intézményét**. Ilyen példával pedig kevés önképzőkör jár elül. — **B. L.** Budapest. A régi érmeiket tárgyaló legnagyobb szakmú az Eckhel «Doctrina numorum veterum»-ja, mely Bécsben jelent meg 8 kötetben (1792—1798). A hazai legjelesebb éremészeti könyv Rupp Jakob-

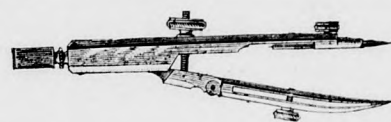
tól való, czíme: «Numi Hungariae», s magyar fordításban 1842—1846 közt jelent meg. — **R. H.** Budapest. A «Vakáció» vers, úgy látszik, valami érthetetlen módon elkallódott, mivel mink nem kaptuk meg. A szerkesztő egészsége még mindig nem állott teljesen helyre. **D. G.** Nagyszében. A «holdkóros» jelző nem az ön személyét, hanem a spiritiszta ábrándokat illette. — **M. Gy.** Debreczen. Erről a verséről is szívesen jelentjük ki, hogy könnyedén folyik, költői a nyelve. «Csak előre, édes fiam». — **F. S.** Vác. Eötvös báró, Vas Gereben: ezt ajánljuk! — **T. G.** Déva. Tudósítónak elfogadjuk. Diszes bekötési táblák a «T. L.»-hoz későbbben lesznek kaphatók. — **Sz. D.** Budapest. H. O.-t megtalálhatja a Nemzeti Múzeumban, földszint balra. — **Cs. J.** Budapest. A küldemény megérkezett, köszönet, már nagy szükség volt rá. — **Sz. K.** Halas. 1. Örülünk, hogy a «Kenyér és becsület» magának annyira tetszik. Hát még majd Gaál Mózesnek következő regénye, mely jövő évfolyamunkban kezdődik! 2. T. M. a körmöczbányai főreáliskolában tanárkodik. 3. Cs. J. a földmívelésügyi miniszteriumban tisztségviselő. — **L. A.** Ejnye, ejnye! Illendő dolog czeruzával írni a szerkesztőségnek? — **T. K.** Sopron. Latin-görög érettségi nélkül csak a matematika, fizika, természettudomány, földrajz szakbeli tanári pályára lehet lépni. — **St. P.** Budapest. 1. A Gabelsberger-Markovits-féle gyorsírás. 2. Nyerésre képesít egy rejtvény megfejtése is. — **B. L.** Japáni szerencsepecsétjének lenyomata elég érdekes, de jelentéktelen ahhoz, hogy nyomdafestéket kapjon.

REMÉNYI MIHÁLY

műhangszerész

üzletének jó hírneve biztosított arra, hogy ott a legfinomabb hangszerek és húrok kaphatók. Specialis hegedű javításai, saját készítményű új hegedűk, melyekről a legnagyobb művészek: **Hubay, Popper, Gobbi** tanár urak stb. igen elismerően nyilatkoztak, máris n-gy tért hódítottak maguknak, mert az Operában, Zeneakadémiában és más művészek, régi hegedűjök helyett **Reményi** hegedűin játszanak, melyeknek a szakértői körök nagy jövőt jósolnak. Ipartelepe: **Budapest, Király-u. 44.** Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. A Tanulók Lapjára hivatkozva minden vevő 10% engedményben részesül.

Calderoni és Társa

Váci-utca 30. sz.

Ajánlanak a legnagyobb választékban legjobb minőségű **iskolai rajzeszközöket 1 frt 50 krtól feljebb.** Svajczi rajzeszközök Kern vagy Gysi gyártmányai. Richter-féle präcisio rajzeszközök. Riefler vagy Kints-féle henger alakú rajzeszközök eredeti gyári áron.

Árjegyzékek bérmentve küldetnek.

MAGYAR DIÁKSZÓTÁR

Irta

Dr. DOBOS KÁROLY.

Ára 50 kr.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	FŐMUNKATÁRS:	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	Dr. RUPP KORNÉL	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 2 frt 40 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre... 4 frt 80 kr.	Kéziratokat nem adunk vissza.		
Megjelenik minden vasárnap.			

KENYÉR ÉS BECSÜLET.

Regény az ifjúság számára. 22

Irta Gaal Mózes. Illusztrálta Neogrády Antal.

XXX. FEJEZET.

A beváltott adósság-levél.

Szivákné, Jolánka és Sólyom Jánosnak az édes anyja a húsvéti ünnepek után lementek Kornóczra.

No hiszen volt az öregnek képtelen nagy öröme, hogy Sziváknét a maga házában fogadhatta, s mikor aztán megtudta, hogy mi csoda kis «árvája» van az ő imádott János fiának, nem teketóriázott sokat, hanem «aranyos menyecské»-jének szólította.

Azt talán mondanunk sem kell, hogy előbb Kornóczon, aztán Kornócz vidékén, s végül az egész megyében megtudták, hogy Sólyom János, a budapesti egyetemi professzor menyasszonya jelenleg Kornóczon van. Azonkívül megtudták szegéről-végéről azt a ritka érdekes történetet is, hogy Sólyom János miként fogta fel ügyét Sívári Jolánkának, hogy nevelt belőle művelt, okos leányt, s most már semmi sem áll útjába annak, hogy a jó Isten csodálatos és bölcs végzése szerint egymáséi legyenek.

Ismervén Ézsaiás uram természetét, azt sem vehetjük tőle zokon, hogy multhatatlanul kikutatta, minő familiából való az ő leendő menyje, s e czélból Tordára utazott, s az árvaszéknél körülmenyesen megtudott mindent. Jolánkának édes anyja után néhány ezer forint kapni valója is volt, de azt a zilahi drága nagybácsi abban a biztos hitben, hogy a pestis a leánykát is elragadta, hamis úton a maga gyermekeinek eszközte ki.

A kornóci doktor ezt a «gazságot» nem tűrhette. Nyomban tudatta fiával a tényállást, s ajánlkozott, hogy ő rendezni fogja ezt az örökségügyet, csak az okmányokat küldje el neki postafordultával.

Az öreg szörnyű mód boldog lett volna, ha ő is tehet valamit a professzor fiáért. Hanem az a válasz, a mit Jancsitol kapott, nem igen tetszett. A «nagylelkű orvos-professzor» határozottan kijelentette, hogy az örökségre nem formál Jolánka semmi igényt, azért kár lesz ebben az ügyben fáradozni.

Ézsaiás uram egy kicsit dünyögött, egy kicsit okvetetlenkedett még, könnyelműséggel vádolta Jancsit, de végre is nem merete magát beleártani. A bánya-vásár nyélbe ütése ügyis egész idejét lefoglalta. A leányok zongora-tanulása is csak jámbor szándék volt, mert a Jancsitol kért százasokat mind elnyelte a bánya, s még legalább húszszor annyit elnyelt volna, ha a kornóci doktor zsebe nem lett volna ezúttal is — üres.

Jancsi ezalatt a pesti lakást szépen berendeztette.

Irt Suhajda úrnak, a kórház-igazgatónak egy gyönyörű levelet, s meghívta őt július 7-dikére Kornóczra — az esküvőjére.

— «Neked, barátom, ott kell lenned, hogy lásd annak a szegény medikusnak a boldogságát, a kit egykor az éhhaláltól mentettél meg, a kit felruháztál télen, s megvédted a megfagyástól, a kit barátságoddal tüntettél ki, a mikor még semmi és senki sem volt.

Hogy boldogságom teljes legyen, hadd lássalak ott téged, a te jó, becsületes szíved adott nekem erőt a küzdelemben, s a mig élek, mindig adósodnak érzem magamat. Jere el az esküvőmre! Ölel és vár igaz barátod Jancsi.»